

บันทึก

เรื่อง การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัทหลังจากที่บริษัทล้มละลายแล้ว
(กรณี บริษัทแลนด์ ลอร์ด เอส์ซิ่ง จำกัด)

กรมทะเบียนการค้าได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๕๐๑/๔๔๔๗ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมทะเบียนการค้ามีปัญหาข้อกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการและอำนาจกรรมการของบริษัทแลนด์ ลอร์ด เอส์ซิ่ง จำกัด ซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลแพ่งให้ล้มละลายแล้ว ทั้งนี้ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

บริษัทแลนด์ ลอร์ด เอส์ซิ่ง จำกัด ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๓๒ เพื่อขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายชื่อกรรมการและเปลี่ยนแปลงจำนวนและชื่อกรรมการซึ่งมีอำนาจลงชื่อผูกพันบริษัท แต่ในการพิจารณาของนายทะเบียนฯ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า บริษัทดังกล่าวนี้ศาลแพ่งได้มีคำพิพากษาให้บริษัท ล้มละลายแล้วตามคดีหมายเลขแดง ที่ ล ๕๗/๒๕๒๕ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๒๕ แต่ภายหลังจากนั้นบริษัทได้จัดให้มีการประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น ซึ่งตามรายงานการประชุมใหญ่วิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ ๑/๒๕๓๒ ของบริษัทแลนด์ ลอร์ด เอส์ซิ่ง จำกัด เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๒ ได้แสดงเหตุผลที่ขอเปลี่ยนแปลงกรรมการของบริษัทฯ ว่า คณะกรรมการชุดเดิมของบริษัทฯ ไม่สามารถที่จะจัดหาเงินเพื่อชำระหนี้คดีล้มละลายได้ และมีผู้เสนอขอซื้อหุ้นของผู้ถือหุ้นเดิมเข้ามารวม ๗ คน คณะกรรมการชุดเดิมจึงขอลาออก และที่ประชุมได้มีมติให้แต่งตั้งกรรมการชุดใหม่ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นใหม่ทั้งสิ้น โดยกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งใหม่รับรองว่าจะชำระหนี้ในคดีล้มละลายเองทั้งหมด พร้อมทั้งจะขอให้ศาลแพ่งมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย นอกจากนี้ กองพิทักษ์ทรัพย์ (บังคับคดีล้มละลาย ๒) กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ได้มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๓๒๐/๔๔๓๐ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๓๒ ถึงนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครแจ้งว่า เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รับคำร้องของกรรมการบริษัทฯ ว่า ผู้ถือหุ้นทั้งหมดในบริษัทฯ มีความประสงค์จะทำการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงการโอนหุ้นจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของบริษัทฯ และผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทฯ ที่จะเกิดขึ้นต่อไป ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้พิจารณาแล้วไม่ขัดข้องในการที่ผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ จะดำเนินการดังกล่าวข้างต้นแต่ประการใด

ในการพิจารณาดำเนินการจดทะเบียนให้กับบริษัทฯ ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ของกรมทะเบียนการค้ามีความเห็นแตกต่างเป็น ๒ ฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายแรก เห็นว่า ควรปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนคำขอจดทะเบียนของบริษัทฯ โดยเห็นว่าบริษัทฯ ได้เลิกกันแล้วเมื่อล้มละลายโดยผลของกฎหมายตามมาตรา ๑๒๓๖ (๕) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เมื่อบริษัทฯ เลิกกันแล้วกฎหมายให้ถือว่ายังคงอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชีของบริษัทฯ เท่านั้นตามมาตรา ๑๒๔๕ แห่งประมวลกฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์ โดยการชำระบัญชีของบริษัทฯ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายลักษณะล้มละลายตามมาตรา ๑๒๔๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกรณีขอจดทะเบียนดังกล่าวข้างต้นนี้มีใช้กิจการที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชีของบริษัทฯ อนึ่ง กรณีนี้เป็นการตีความตามแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามหนังสือ ที่ สร ๐๖๐๑/๑๒๖๘ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๐^๑

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า โดยที่มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ กำหนดให้ลูกหนี้สามารถกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตนได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ดังนั้น เมื่อการจดทะเบียนแก้ไขเปลี่ยนแปลงกรรมการและอำนาจกรรมการกรณีนี้กระทำโดยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงต้องถือว่าเป็นการกระทำที่ชอบ นอกจากนั้น การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกรรมการบริษัทฯ ครั้งนี้ก็เพื่อที่จะเป็นทางทำให้บริษัทฯ สามารถปลดจากล้มละลายได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย นายทะเบียนฯ จึงควรรับจดทะเบียนไว้

เมื่อความเห็นของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันและไม่อาจหาข้อยุติได้ กรมทะเบียนการค้าจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในประเด็นว่า นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครจะมีอำนาจรับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายชื่อกรรมการ จำนวนกรรมการ และชื่อกรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อผูกพันบริษัทแลนด์ ลอร์ด เฮาส์ซิง จำกัด ตามคำขอลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๓๒ ได้หรือไม่ เพียงใด เพื่อที่กรมทะเบียนการค้าจะได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทะเบียนการค้า) แล้วมีความเห็นว่า เมื่อศาลแพ่งได้มีคำพิพากษาให้บริษัทแลนด์ ลอร์ด เฮาส์ซิง จำกัด ล้มละลายตามคดีหมายเลขแดง ที่ ล ๕๗/๒๕๒๕ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๒๙ แล้ว บริษัทดังกล่าวย่อมเป็นอันเลิกกันโดยผลของกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๓๖ (๕)^๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และทำให้สภาพการเป็นนิติบุคคลของบริษัทฯ ต้องสิ้นสุดลง ไม่อาจดำเนินกิจการอย่างใดต่อไปได้อีก ฉะนั้น การที่กรรมการชุดเดิมของบริษัทฯ ได้ลาออก และแม้ว่าผู้ถือ

^๑ บันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๓) เรื่องปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการเลิกห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและบริษัทจำกัด ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร ๐๖๐๑/๑๒๖๘ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๐ ถึงปลัดกระทรวงพาณิชย์

^๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๒๓๖ อันบริษัทจำกัดย่อมเลิกกันด้วยเหตุดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

- (๑) ถ้าในข้อบังคับของบริษัทมีกำหนดกรณีอันใดเป็นเหตุที่จะเลิกกัน เมื่อมีกรณีนั้น
- (๒) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นไว้เฉพาะกำหนดกาลใด เมื่อสิ้นกำหนดกาลนั้น
- (๓) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นเฉพาะเพื่อทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดแต่อย่างเดียวเมื่อเสร็จการ

นั้น

(๔) เมื่อมีมติพิเศษให้เลิก

(๕) เมื่อบริษัทล้มละลาย

หุ้นของบริษัทฯ จะได้มีมติให้เปลี่ยนแปลงรายชื่อกรรมการ จำนวนกรรมการและชื่อกรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อผูกพันบริษัทฯ ซึ่งถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้วก็ตาม ก็ไม่มีผลใด ๆ ทางกฎหมาย โดยต้องถือว่าขณะนั้นมิได้มีบริษัทดังกล่าวอยู่ เหตุดังกล่าว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียวเท่านั้นที่จะเข้ามาเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของบริษัทฯ รวมทั้งกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของบริษัทฯ ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไปตามนัยมาตรา ๒๒^๓ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ แม้ว่ามาตรา ๒๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวจะได้บัญญัติให้ลูกหนี้อาจกระทำการใดบางอย่างตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์สินหรือที่ประชุมเจ้าหนี้ก็ตาม แต่การดำเนินกิจการเช่นนั้นย่อมจำกัดเพียงการดำเนินการตามขอบเขตวัตถุประสงค์ของกฎหมายว่าด้วยล้มละลายกล่าวคือ ต้องเป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมทรัพย์สินของบริษัทฯ หรือส้างกิจการงานของบริษัทฯ ที่ค้างอยู่ให้เสร็จสิ้นเพื่อการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของบริษัทฯ ต่อไปเท่านั้น มิใช่จะสามารถดำเนินการใด ๆ ก็ได้ตามที่ผู้ถือหุ้นของบริษัทฯหรือกรรมการบริษัทฯ ประสงค์จะกระทำ เพราะหากยินยอมให้มีการกระทำกิจการอย่างอื่นนอกขอบเขตของกฎหมายว่าด้วยล้มละลายได้ด้วยแล้ว ก็จะมีผลเท่ากับว่าบริษัทฯ ยังคงดำเนินการอยู่เป็นปกติ มิได้เลิกกันซึ่งเป็นการขัดต่อบัญญัติมาตรา ๑๒๓๖ (๕) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉะนั้น จึงไม่มีกรณีที่นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครจะต้องดำเนินการรับจดทะเบียนเพื่อเปลี่ยนแปลงรายชื่อกรรมการ จำนวนกรรมการและชื่อกรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อผูกพันบริษัทแลนด์ ลอร์ด เฮาส์ซึ่ง จำกัด ให้แก่บริษัทฯ ตามที่ร้องขอแต่อย่างใด

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

^๓ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

มาตรา ๒๒ เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียวมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป

(๒) เก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สินซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้ หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น

(๓) ประนีประนอมยอมความ หรือฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

^๔ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

มาตรา ๒๔ เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว ห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน เว้นแต่จะได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์สิน หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ปฏิบัติราชการแทน เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๓๓